

SKATTRANNSÓKNARSTJÓRI
RÍKISINS

Ársskýrsla 2020

Mars 2022

Efnisyfirlit

1. Starfsemi skattrannsóknarstjóra ríkisins.....	2
1.1. Hlutverk.....	2
1.2. Skipulag.....	2
2. Uppruni mála.....	5
3. Refsiverð skattalagabrot.....	7
3.1. Skattsvikamál.....	7
3.2. Vanskilamál.....	8
3.3. Kyrrsetningeigna og aðrar rannsóknaraðgerðir	8
4. Mál til meðferðar hjá ríkisskattstjóra.....	9
5. Refsimeðferð mála.....	10
5.1. Sektarmeðferð hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins	10
5.2. Sektarmeðferð hjá yfirskattanefnd	10
5.3. Mál til ákærumeðferðar hjá héraðssaksóknara.....	11
6. Annað.....	12
6.1. Mannauðsmál.....	12
6.2. Innlent og erlent samstarf.....	13
6.3. Fjárheimildir	14
7. Markmiðasetning.....	14
8. Þróunin	15
9. Lokaorð.....	15
Töfluskrá	16

1. Starfsemi skattrannsóknarstjóra ríkisins

Skýrsla þessi er rituð eftir að embætti skattrannsóknarstjóra ríkisins sameinaðist Skattinum. Verður í skýrslunni fjallað um skattrannsóknarstjóra ríkisins í nútíð, miðað við árið 2020.

1.1. Hlutverk

Hlutverk embættis skattrannsóknarstjóra ríkisins lögum samkvæmt er að hafa með höndum rannsóknir á skattsvikum og öðrum refsiverðum brotum á lögum um skatta og gjöld sem á eru lögð af ríkisskattstjóra eða honum falin framkvæmd á, ásamt rannsókn á brotum á lögum um bókhald og ársreikninga. Jafnframt er það hlutverk embættisins að hlutast til um refsimeðferð mála, þ. á m. koma fram af hálfu skattyfirvalda gagnvart lögreglu og ákærvaldi og búa mál í þeirra hendur, eða eftir atvikum að krefjast sekta fyrir yfirskattanefnd þegar skilyrði eru ekki uppfyllt til að mál sæti meðferð að hætti opinberra mála. Í minni málum, þegar brot teljast að fullu upplýst, er það hlutverk skattrannsóknarstjóra ríkisins að bjóða skattaðilum eða eftir atvikum fyrirsvarsmönnum þeirra að ljúka refsipætti máls með því að gangast undir sekt hjá embættinu.

Skattrannsóknarstjóri ríkisins leitast við að skapa almenn og sérstök varnaðaráhrif og hafa þar með hamlandi áhrif á skattsvik hér á landi. Það verður helst gert með lögbundnum verkefnum en einnig á þann hátt að sem flestum verði ljósar afleiðingar af þeirri brotastarfsemi sem skattsvik eru. Eru það einna helst ákærur og dómar fyrir skattalagabrot sem almenningur verður helst var við en verulegur hluti mála hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins er þó lokið með sekt vegna brota annaðhvort fyrir yfirskattanefnd eða með sektargerð hjá embættinu sjálfu. Á skattyfirvöld er lögum samkvæmt lögð rík þagnarskylda. Eru þær upplýsingar sem unnt er að veita um einstök mál sem eru til meðferðar hjá embættinu því takmarkaðar af þeim sökum.

1.2. Skipulag

Skattrannsóknarstjóri er yfirmaður embættisins Skattrannsóknarstjóra ríkisins. Verkefnum stofnunarinnar er skipt á milli þriggja sviða og stýra þrír forstöðumenn hver sínu sviði, rannsóknarsviði, stöðsviði og lögfræðisviði. Verkefni rannsóknarsviðs eru fólgin í rannsókn mála þar sem grunur er uppi um brot gegn skattalögum. Rannsóknir einstakra mála eru unnin í verkþópum. Með þessu skipulagi er leitast við að verkefni séu unnin í samvinnu starfsmanna en um leið að allar daglegar ákvarðanir séu teknar af rannsakendum í samráði við forstöðumann. Þannig er leitast við að ákvarðanataka sé dreifð og ákvarðanir jafnframt teknar í

réttu samhengi við mikilvægi verkefnanna. Er verkefnum útdelt til rannsóknarhópa eftir eðli þeirra hverju sinni, þannig að eðlislík verkefni séu unnin af sama hópnum. Með því skapast aukin sérhæfing og skilvirkni við meðferð mála.

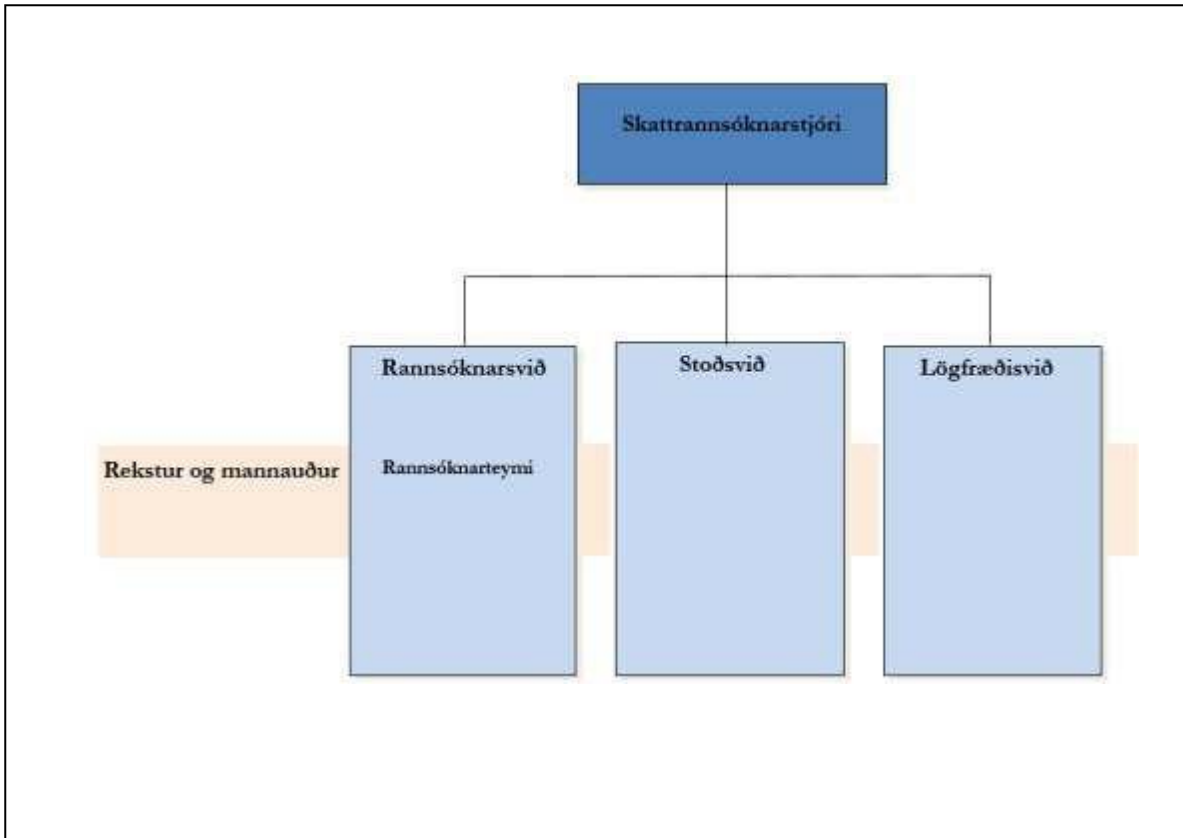
Stoðsvið er til aðstoðar rannsóknarmönnum við afmarkaða þætti í rannsóknnum mála þar sem reynir á sértæka þekkingu, en á stoðsviði starfa einstaklingar með yfirgripsmikla þekkingu á m.a. viðskiptum og alþjóðlegu skattaumhverfi. Verkefni stoðsviðs eru einnig að greina einstök mál áður en þau eru fengin rannsóknarsviði til meðferðar, þ. á m. greina fyrirbyggjandi gögn og í hverju ætluð brot felast. Með þessu skipulagi er leitast við að auka skilvirkni við rannsóknir mála þannig að rannsóknarmenn hafi greiðan aðgang að sérfræðingum eftir því sem þörf er á hverju sinni og málum markaður ákveðinn farvegur strax við upphaf meðferðar, að því marki sem það er unnt.

Lögfræðisvið tekur við málum frá rannsóknarsviði að rannsókn lokinni og hlutast til um viðeigandi refsimeðferð vegna ætlaðra brota sem rannsóknin hefur leitt í ljós. Jafnframt sér sviðið um kyrrsetningu eigna á meðan rannsókn máls stendur í samráði við tollstjóra. Þá sinnir lögfræðisvið ýmsum öðrum lögfræðiverkefnum hvort heldur er tengd einstökum málum er sæta rannsókn eða sem snúa að stofnuninni sjálfri. Á undanförunum árum hefur sviðið í auknum mæli komið að úrlausnarefnum sem upp koma við rannsóknir einstakra mála er krefjast aðkomu sérþekkingar lögfræðinga.

Hlutverk forstöðumanna er einkum að annast eftirfylgni, leysa úr álitamálum og samræma aðgerðir. Forstöðumaður rannsóknarsviðs er jafnframt staðgengill skattrannsóknarstjóra. Fjármálastjóri sinnir ýmsum fjárhagstengdum verkefnum fyrir stofnunina, þ.m.t. gerð rekstraráætlunar og eftirfylgni hennar.

Á árinu 2020 störfuðu hjá stofnuninni 33 starfsmenn. Stöðugildin greinast þannig á einstök svið; 19 á rannsóknarsviði, 5 á stoðsviði, 5 á lögfræðisviði, 3 á sviði rekstrar og mannauðs auk skattrannsóknarstjóra.

Mynd 1. Skipurit skattrannsóknarstjóra ríkisins.

Slóðin að vefsíðu embættisins árið 2020 er www.skattrannsoknarstjori.is þar sem er að finna upplýsingar um starfsemina, lög og reglugerðir sem snúa að starfsemi embættisins og leiðbeiningar vegna rannsóknar hjá skattrannsóknarstjóra sem og vegna ákvörðunar um refsimeðferð. Hæstaréttardómar, Landsréttardómar og héraðsdómar vegna skattalagabrota, svo og úrskurðiryfirskattanefndar í skattsektamálum eru ýmist reifaðir eða birtir á vefsíðunni. Jafnréttisstefna embættisins er einnig birt á vefsíðunni. Hægt er að koma ábendingum um skattsvik á framfæri á vefsíðu embættisins.

2. Uppruni mála

Skattrannsóknarstjóra berast mál frá ýmsum aðilum; ríkisskattstjóra, innheimtumönnum ríkissjóðs, lögreglu, hagsmunaaðilum og almenningi. Öll mál er berast embættinu sæta skoðun og eftir atvikum greiningu hjá embættinu. Að því loknu er ákvörðun tekin um framhald málsins, hvort það verði tekið til rannsóknar eða fái aðra meðferð; t. a. m. lagt upp eða vísað til ríkisskattstjóra. Þó grunur liggi fyrir um skattalagabrot að lokinni greiningu er allt að einu ekki unnt, miðað við umfang þeirra verkefna og mannafla sem embættið býr yfir, að ljúka öllum málum þannig að þau sæti viðeigandi rannsókn.

Tafla 1. Uppruni nýrra mála á málaskrá skattrannsóknarstjóra ríkisins.

Uppruni	2020	2019	%
Ábendingar til SRS	28	18	55,5
Mál frá RSK	90	34	164,0
Mál frá lögreglu	161	110	46,3
Eigið úrtak SRS	87	68	27,9
Samtals	366	230	59,1

Ríkisskattstjóra ber að lögum að vísa málum til skattrannsóknarstjóra vakni grunur um skattsvik í störfum hans. Var alls 90 málum vísað þaðan til skattrannsóknarstjóra á árinu, sem er mikil hækkun frá árinu á undan. Mál sem berast skattrannsóknarstjóra frá lögreglu eru m.a. tilkynningar skiptastjóra um ætluð skattalagabrot er upp komast undir gjaldþrotaskiptum lögaðila. Eru þær tilkynningar framsendar skattrannsóknarstjóra ríkisins til meðferðar. Flestar þær tilkynningar varða ætluð vanskil á vörslufé, þ.e. virðisaukaskatti eða staðgreiðslu opinberra gjalda launamanna. Þá berast frá lögreglu mál þar sem grunur vaknar um hugsanleg skattalagabrot við skoðun skrifstofu fjármálagreininga lögreglu á tilkynningum sem þangað berast um meint peningabætti. Hefur þeim tilkynningum fjölgað mikið á árinu 2020 frá fyrra ári, eða úr 21 máli í 62 mál. Einnig berast frá lögreglu mál þar sem grunur vaknar um skattalagabrot við rannsókn annarra brota hjá lögreglu. Eru það ætluð skattundanskot af ýmsum toga. Fjöldi mála er bærust skattrannsóknarstjóra frá lögreglu á árinu eru nokkuð fleiri en á árinu þar á undan.

Ábendingar berast embættinu með ýmsum hætti, þ. á m. í gegnum vefsíðu embættisins, bréflega, með símtali eða við komu á skrifstofu embættisins. Allar sæta þær skoðun og

ákvörðun tekin um afgreiðslu þeirra eftir eðli og alvarleika. Alls bárust embættinu 188 ábendingar á árinu. Af þeim voru 155 framsendar ríkisskattstjóra, þar eð þær þóttu ekki gefa tilefni til aðgerða af hálfu skattrannsóknarstjóra, en þó allt að einu þess eðlis að skattskil kynnu að vera athugunarverð.

Tafla 2. Uppruni fullbúinna skýrslna hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins.

Uppruni	2020	2019	%
Ábendingar til SRS	2	9	-77,8
Mál frá RSK	24	20	20,0
Mál frá lögreglu	17	18	-5,6
Eigið úrtak SRS	39	45	-13,4
Samtals	82	92	-10,9

Þegar rannsókn hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins leiðir í ljós undanskot frá skatti eða önnur refsiverð skattalagabrot lýkur þeirri rannsókn með því að tekin er saman skýrsla um rannsóknina og niðurstöður hennar. Í öðrum tilvikum kann að vera fallið frá rannsókn, t.a.m. ef grunur um brot reynist ekki á rökum reistur. Verulegur fjöldi mála sem lokið er rannsókn í ár hvert, á uppruna sinn hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins, í kjölfar skoðunar og greiningar starfsmanna embættisins. Má þar t.a.m. nefna að við rannsókn máls getur vaknað grunur um refsiverð skattalagabrot annars aðila eða umfjöllun í fjölmiðlum hefur leitt til rannsóknar á skattskilum viðkomandi. Flestum þeim málum sem lokið var á árinu eiga rót sína að rekja til eigin úrtaks skattrannsóknarstjóra. Fjöldi skýrslna sem lokið er á hverju ári getur verið nokkuð breytilegur. Fyrst og fremst tekur fjöldinn mið af umfangi þeirra mála sem til rannsóknar eru hverju sinni. Eftir því sem fleiri umfangsmikil mál eru til rannsóknar því lengri tíma taka þau að jafnaði í meðferð, sem þá aftur hefur áhrif á fjölda þeirra mála sem lokið er rannsókn í hverju sinni.

Tafla 3. Skipting skýrslna hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins eftir rekstrarformi.

Rekstrarform	2020	2019	%
Lögaðilar	53	60	-11,7
Einstaklingar í rekstri	2	10	-80,0
Einstaklingar utan rekstrar	27	22	22,7

Flest mál sem sæta rannsókn hjá embættinu varða skattskil lögaðila, í flestum tilvikum einkahlutafélaga. Mál er varða skattskil einstaklinga eru færri. Mál einstaklinga utan rekstrar geta verið af ýmsum toga t.a.m. mál er varða undanskot fjármagnstekna og óheimilar úttektir úr félögum.

3. Refsiverð skattalagabrot

Skattalagabrot er hægt að greina í flokka með ýmsum hætti. Sú flokkun sem oftast er stuðst við af hálfu embættisins er að greina mál í tvo meginflokka; skattsvikamál og vanskilamál. Önnur brot geta t.a.m. verið ýmis formbrotamál þar sem grunur er uppi um vanrækslu á skilum á gögnum til skattyfirvalda án þess að grunur sé jafnframt uppi um skattundanskot.

Tafla 4. Mál til meðferðar hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins.

Fjöldi mála	2020	2019	%
Nýskráð mál	366	230	59,1
Rannsókn lokið með skýrslu	82	92	-10,9
Máli lokið með öðrum hætti	176	131	34,3

3.1. Skattsvikamál

Stærsti málaflokkurinn hvað mannafla og umfang mála varðar er skattsvikamál. Til þess málaflokks teljast öll önnur mál en vanskilamál og formbrotamál. Skattsvikamál eru fyrst og fremst undanskot tekna, oftast atvinnurekstrartekna. Málum af þessari tegund fylgja gjarnan bókhaldsbrot og ýmis óregla á gögnum og varðveislu þeirra. Að umfangi eru mál sem teljast til þessa flokks mjög mismunandi, allt frá því að vera tiltölulega einföld þar sem öll gögn liggja fyrir upp í það að vera flókin og krefjandi úrlausnar, hvort heldur er út frá reglum skatta- eða refsiréttar. Þannig fellur undir þennan málaflokk t.a.m. mál þar sem reikningar hafa verið gefnir út í atvinnurekstri en hvorki skýrslum né skatti skilað til skattyfirvalda, mál þar sem gefnir eru út tilhæfulausir reikningar sem ganga kaupum og sölum í þeim tilgangi að ná út fjármunum úr

ríkissjóði í formi innskatts og mál þar sem tekjum er skotið undan í gegnum flókin net félaga, innlendra og erlendra. Þessi mál einkennast oft á tíðum á því að gögn eru mjög af skornum skammti og gagnaöflun takmörkunum háð. Dæmi eru um að skortur á gögnum hafi leitt til þess að rannsókn hafi verið felld niður þótt grunur liggji fyrir um brot. Þá eru ávallt dæmi um að rannsókn ljúki með því að mál sé sent til endurákvörðunar skattstofna hjá ríkisskattstjóra en sætir ekki refsimeðferð þar sem það er ekki talið líklegt til sakfellis, þrátt fyrir undanskot og endurálagningu skatta.

3.2. Vanskilamál

Með vanskilamálum er átt við að ekki séu staðin skil á staðgreiðslu opinberra gjalda launamanna og/eða virðisaukaskatti. Í daglegu tali er talað um vanskil á vörslusköttum. Þessi mál taka að jafnaði skemmri tíma í rannsókn en skattsvikamál þar sem leynd er yfirleitt ekki yfir meintum brotum og gagnaöflun umfangsminni. Á árinu 2020 var tæpur helmingur fullbúinna skýrslna mál af þessum flokki. Höfuðstóll vanskila í þeim málum er sættu rannsókn var lægri en frá árinu á undan, enda var málafjöldi í þessum málum minni.

Tafla 5. Rannsóknir skattrannsóknarstjóra ríkisins á vanskilum á vörslufé.

Vanskil á vörslufé	2020	2019	%
Fullbúnar skýrslur hjá SRS	36	47	-23,5
Höfuðstóll vanskila (milljónir kr.)	1.170	1.350	-13,3

3.3. Kyrrsetning eigna og aðrar rannsóknaraðgerðir

Kyrrsetning eigna undir rannsókn máls hjá skattrannsóknarstjóra er úrræði sem beitt hefur verið í auknum mæli undanfarin ár. Hefur það reynst vel og leitt til aukinnar innheimtu. Er kyrrsetningu ætlað að tryggja greiðslu væntanlegrar skattkröfu, fésektar og sakarkostnaðar vegna ætlaðra brota. Tilkynnir skattrannsóknarstjóri tollstjóra um mál þar sem hann telur að rannsókn hans muni leiða til þess að skattar verði hækkaðir og fésekt beitt. Sér tollstjóri (nú Skatturinn) í framhaldinu um framkvæmd gerðarinnar. Á árinu 2020 voru 16 tilkynningar um kyrrsetningar. Af þeim voru framkvæmdar 14 kyrrsetningar. Þá kann skattrannsóknarstjóri að beita ýmsum öðrum rannsóknaraðgerðum við meðferð máls. Húsleitir og haldlagning gagna er framkvæmd á grundvelli dómsúrskurðar. Voru fimm úrskurðir kveðnir upp þar um á árinu 2020. Í hverjum og einum úrskurði kunna eftir atvikumað vera um að ræða leit á fleiri en einum stað og vegna fleiri en eins aðila. Skýrslutökur af sakborningum og vitnum er

veigamikill þáttur í rannsókn hvers máls. Á árinu voru framkvæmdar alls 140 skýrslutökur. Sá tími sem fór í þær skýrslutökur voru alls 7.891 mínútur.

4. Mál til meðferðar hjá ríkisskattstjóra

Þegar skattrannsóknarstjóri ríkisins hefur lokið sinni rannsókn er málinu vísað til ríkisskattstjóra, sem leggur sjálfstætt mat á rannsókn skattrannsóknarstjóra og endurákvörðar áður álagða skatta, sé tilefni til þess. Skýrsla skattrannsóknarstjóra um rannsókn máls verður þá grundvöllur endurákvörðunar. Í stað þess að mál sé sent ríkisskattstjóra til meðferðar er unnt að setja skattkröfu fram í refsímáli fyrir dómi, komi til ákærumeðferðar.

Tafla 6. Mál send ríkisskattstjóra til endurákvörðunar skattstofna.

Mál til endurákvörðunar	2020	2019	%
Mál send RSK til endurákvörðunar	37	37	0

Að jafnaði leiðir rannsókn skattrannsóknarstjóra til endurákvörðunar skattstofna sem grundvallast á þeirri rannsókn. Málum getur þó lokið af hálfu ríkisskattstjóra án úrskurðar, t.a.m. hafi skattstofnar verið áætlaðir og sú áætlun rífleg og þar með látin standa óhögguð. Þá er alltaf nokkuð um að skattstofnar hafi þegar verið endurákvörðaðir hafi skattaðili staðið skil á leiðréttum framtölum eða öðrum skattskilagögnum undir rannsókn máls hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins og ríkisskattstjóri endurákvörðað skatta á grundvelli þeirra gagna. Svonefnd vanskilamál, þar sem brot felst í vanskilum vörslufjár, eru ekki send ríkisskattstjóra til endurákvörðunar enda liggur í þeim málum þegar fyrir rétt álagning skattsins, byggð á innsendum skýrslum skattaðilans sjálfs.

5. Refsimeðferð mála

Annað af tveimur meginhlutverkum embættis skattrannsóknarstjóra ríkisins er að hlutast til um refsimeðferð skattalagabrota í kjölfar rannsóknar. Refsimeðferð vegna brota á skattalögum er nú þrenns konar. Í fyrsta lagi sakamárameðferð fyrir dómstólum í kjölfar ákæru. Í öðru lagi sektarmeðferð fyrir yfirskattanefnd. Í þriðja lagi sektargerð hjá skattrannsóknarstjóra í kjölfar sektarboðs þar um.

5.1. Sektarmeðferð hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins

Skattrannsóknarstjóri hefur heimild til að bjóða aðilum að ljúka refsimeðferð vegna brota á skattalögum með því að gangast undir sektarboð. Ljúki refsimeðferð máls með sektargerð hjá skattrannsóknarstjóra verður því hvorki vísað til opinberrar meðferðar né sektarmeðferðar hjá yfirskattanefnd. Sektir sem skattrannsóknarstjóri ákvarðar geta numið frá 100 þúsund krónum til 6 milljóna króna. Við ákvörðun sektar skal hafa hliðsjón af eðli og umfangi brota. Vararefsing fylgir ekki ákvörðun skattrannsóknarstjóra um sektir. Með þessari leið gefst aðilum máls kostur á að ljúka refsimeðferð máls mun fyrr en áður var. Langflestir þeirra sem bauðst að gangast undir sektarboð á árinu gengu að því boði.

Skattrannsóknarstjóri sendir ríkissaksóknara skrá yfir mál sem lokið er með þessum hætti tvisvar sinnum á ári.

Tafla 7. Sektargerðir skattrannsóknarstjóra ríkisins.

Sektargerðir	2020	2019	%
Sektarboð	8	15	-46,67
Sektargerðir skattsvikamál	0	4	-100,0
Sektargerðir vanskilamál	7	9	-22,23
Skattsektir SRS (þús. kr.)	18.850	44.790	-57,92

5.2. Sektarmeðferð hjá yfirskattanefnd

Sektarmeðferð hjá yfirskattanefnd er nokkuð viðurhlutaminni í sniðum en sakamálemeðferð. Skattrannsóknarstjóri kemur þá fram fyrir nefndinni og krefst sektar. Skattrannsóknarstjóri leggur fram kröfugerð og máli lýkur með því að nefndin ákvarðar sekt eða synjar um hana. Einnig getur máli lokið með frávísun t.a.m. vilji hlutaðeigandi ekki hlíta því að mál hans verði afgreitt af nefndinni. Það einkennir sektarmeðferðina að hún fer fram fyrir luktum dyrum og úrskurðir yfirskattanefndar í einstaka máli eru ekki birtir opinberlega. Sökunautur hefur rétt til

að taka til varna fyrir nefndinni í framhaldi af kröfugerð skattrannsóknarstjóra í samræmi við lög um meðferð sakamála. Yfirskattanefnd úrskurðar ekki refsivist og vararefsing er ekki ákvörðuð. Sektarmál hafa að jafnaði verið rekin skriflega fyrir nefndinni þótt heimild og dæmi séu fyrir því að mál séu munnlega flutt. Sektarúrskurður yfirskattanefndar um sektarfjárhæð er fullnaðarúrskurður.

Tafla 8. Mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins til sektarmedferðar hjá yfirskattanefnd.

Mál send YSKN	2020	2019	%
Skattsvikamál send YSKN	7	5	40
Vanskilamál send YSKN	9	20	-55,0
Skattsektir YSKN (þús.kr.)	159.350	305.800	-47,9

5.3. Mál til ákærumeðferðar hjá héraðssaksóknara

Sakamálemeðferð skattalagabrota hefst með því að skattrannsóknarstjóri vísar máli til lögreglu. Í framhaldi af því og eftir atvikum að lokinni frekari rannsókn hjá lögreglu tekur saksóknari ákvörðun um hvort gefin skuli út ákæra eða ekki. Ef ákæra er gefin út fer málið til dóms og er rekið eins og hvert annað sakamál.

Tafla 9. Mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins til meðferðar hjá héraðssaksóknara.

Mál send héraðssaksóknara	2020	2019	%
Skattsvikamál send héraðssaksóknara	39	42	-7,2
Vanskilamál send héraðssaksóknara	23	25	-8,0
Samtals	62	67	-7,5

Þau mál sem vísað er til embættis héraðssaksóknara eru fullrannsökuð af hálfu skattrannsóknarstjóra með sama hætti og önnur mál sem sæta rannsókn hjá embættinu og lokið er með sekt hjá skattrannsóknarstjóra eða fyrir yfirskattanefnd. Í því felst að hlutrænna og persónubundinna sönnunargagna hefur verið aflað bæði um efnisatriði máls og huglæga afstöðu. Í skýrslu skattrannsóknarstjóra um rannsókn málsins er ítarlega gerð grein fyrir rannsókninni og niðurstöðum hennar, þ. á m. um fjárhæðir undanskotinna skatta.

Sektir uppkveðnar af dómstólum á árinu námu alls tæplega kr. 1,2 milljarði í héraði í alls 26 málum og 683,5 milljónir kr. í Landsrétti í alls 21 máli.

6. Annað

6.1. Mannauðsmál

Embætti skattrannsóknarstjóra hefur það að markmiði að hafa á að skipa reyndum og góðum starfsmönnum. Embættið hefur stefnt að því að vera eftirsóknarverður vinnustaður þar sem mannaúður er metinn og jafnvægi er á milli starfs og einkalífs.

Sjö nýir starfsmenn hófu störf á rannsóknarsviði á árinu og einn tæknimaður hóf störf á rekstrarsviði embættisins. Þá fækkaði um einn á lögfræðisviði og einn á stoðsviði.

Tafla 10. Vinnustundir á mál sem lokið var við með skýrslu.

Vinnustundir pr. mál (fjöldi mála)	2020	2019	%
1000 < Vinnustundir	2	1	100
500 < Vinnustundir < 1000	3	3	0
300 < Vinnustundir < 500	5	6	-17
100 < Vinnustundir < 300	15	22	-32
Vinnustundir < 100	57	60	-5,0
Samtals skýrslur	82	92	-11,0
Meðaltal vinnustunda pr. skýrslu	104,2	99,6	4,42

Tafla 11. Hlutfallsleg skipting vinnustunda á verkþætti.

Vinnustundir pr. verkþáttur	2020 (%)	2019 (%)	%
Rannsóknarstörf	60,3	58,0	4,0
Stjórnun og skipulagning	14,2	11,5	23,4
Skrifstofustörf	7,3	7,5	-2,6
Sektar – og refsimeðferð	9,2	11,5	-20,0
Fundur- og fræðslumál	2,2	5,0	-56,0
Önnur verkefni	6,8	6,5	4,6
Alls	100	100	

Sem liður í að auka við þekkingu starfsmanna og þar með efla þá í starfi leggur skattrannsóknarstjóri áherslu á að starfsmenn sækji nauðsynlega menntun og fræðslu í því skyni, innanlands og erlendis. Sóttu starfsmenn embættisins árlega samnorræna ráðstefnu um skattaskjól og samnorræna fundi, en nokkrir starfsmenn embættisins sitja í samnorrænum starfshópum um ýmis skattatengd efni. Faraldur COVID-19 af völdum kórónuveirunnar setti

strík í reikninginn á árinu 2020, og var ekki unnt að sækja framangreinda fundi eða námskeið erlendis. Þess í stað fóru fundirnir fram rafrænt.

Starfsmannasamtöl eru fastur liður í starfseminni og fara fram árlega. Samtölin eru formlegur vettvangur til að ræða allt er lítur að starfi og starfsumhverfi og tilgangur þeirra er að nýting mannaúds fari saman við stefnu og þróun stofnunarinnar. Eru samtölin vettvangur til umræðu um mat starfsmanna á starfsemi stofnunarinnar, eigin frammistöðu og endurgjöf til þeirra. Starfsmannasamtöl fóru fram á tímabilinu desember 2019 og fram í byrjun árs 2020.

Skattrannsóknarstjóri veitir starfsmönnum embættisins samgöngustyrki sem ætlað er að stuðla að því að starfsmenn noti vistvæna og hagkvæma ferðamáta til og frá vinnu og á vinnutíma.

6.2. Innlent og erlent samstarf

Embætti skattrannsóknarstjóra á í margvíslegu samstarfi við ýmis önnur embætti hér á landi og þá einkum ríkisskattstjóra, tollstjóra, héraðssaksóknara og lögreglu höfuðborgarsvæðisins. Hefur það samstarf gengið vel. Árlega standa skattrannsóknarstjóri, ríkisskattstjóri og tollstjóri fjármála- og efnahagsráðuneytinu skil á greinargerð um samstarf stofnananna, en samstarfssamningur embættanna var undirritaður á árinu 2016. Hefur sá samningur orðið til eflingar á samstarfi stofnananna.

Starfsmenn embættisins hafa einnig tekið þátt í vinnuhópum á vegum stjórnvalda eftir því sem ástæða hefur verið til. Á fulltrúi embættisins sæti í stýrihóp stjórnvalda um stefnumótun og samhæfingu varna gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Hélt stýrihópurinn reglulega rafræna fundi á árinu.

Skattrannsóknarstjóri tekur einnig þátt í starfi norrænna og alþjóðlegra starfshópa og voru fundir sóttir rafrænt í þeim hópum á árinu, þ. á m. starfshópi á vegum OECD, TFTC (Task Force on Tax Crimes), samnorrænum starfshópi skattyfirvalda um afbrot tengd persónuauðkennum (ID Fraud) auk starfshóps um skattundanskot (Tax Crime Nordic). Þá var sóttur rafrænn fundur í samnorrænum vinnuhópi skattyfirvalda um brot á vinnumarkaði. Þá tekur skattrannsóknarstjóri þátt í alþjóðlegri samvinnu skattyfirvalda, FCI-net¹ sem ætlað er að tengja saman með rafrænum hætti upplýsingar á milli einstakra ríkja.

¹ <https://www.fcinet.org/>

6.3. Fjárheimildir

Fjárframlög til embættis skattrannsóknarstjóra ríkisins á árinu 2020 námu alls kr. 461 m. kr., þar af voru 50 millj. kr. vegna aukinna verkefna skattrannsóknarstjóra. Eftirstöðvar fjárheimilda í lok árs 2019 námu 31,5 m. kr. og var rekstur embættisins innan fjárheimilda.

7. Markmiðasetning

Í upphafi hvers árs eru að jafnaði gerðar áætlanir um störf embættisins og markmið ársins. Sú áætlun byggist m.a. á reynslu nýliðinna ára, nýjum forsendum hverju sinni og öðru er máli skiptir, svo sem stöðu fjárveitinga, mannafla og fleiru. Hafa þannig verið sett töluleg markmið um fjölda mála sem stefnt er að ljúka rannsókn í og fjölda mála sem send eru í refsimeðferð.

Tafla 12. Niðurstöður tölulegra markmiða fyrir árið 2020.

Niðurstöður markmiða	2020	Markmið	%
Fullbúnar skýrslur hjá SRS	82	83	-1,2
- þar af skattsvikamál	46	48	-4,2
- þar af vanskilamál	36	35	2,8
Mál send til refsimeðferðar	85	100	-15,0

Töluleg markmið sem sett voru fyrir árið 2020 í fjölda fullbúinna skýrslna í vanskilamálum náðust. Náðust þau ekki að fullu í skattsvikamálum. Hið sama á við um fjölda mála í refsimeðferð.

Framangreindri markmiðasetningu til viðbótar setti embættið sett sér markmið í samræmi við markmið og áherslur málaefnasviðsins og lög um opinber fjármál nr. 123/2015 til næstu þriggja ára.

8. Þróunin

Á undanförunum árum hefur málum sem komið hafa til kasta skattrannsóknarstjóra fjölgað jafnt og þétt. Þótt verulegur hluti mála varði ætluð undanskot atvinnurekstrartekna, hefur orðið aukning í málum er varða önnur skattalagabrot, þ. á m. ætluð undanskot einstaklinga. Þá fjölgar þeim málum sem berast skattrannsóknarstjóra frá skrifstofu fjármálagreininga lögreglu. Einnig er alltaf nokkuð um mál sem hafa tengingar með einum eða öðrum hætti út fyrir landsteinana. Þróun undanfarinna ára virðist gefa til kynna aukinn ásetning til afbrota m.a. með útgáfu tilhæfulausra reikninga og misnotkun á virðisaukaskattskerfinu í því skyni að ná út fjármunum úr ríkissjóði eða komast hjá greiðslu lögboðinna skatta. Er mikilvægt að reynt sé að sporna við slíkri háttsemi eins og kostur er, þ. á m. með fyrirbyggjandi úrræðum. Skattalagabrot eru ein helstu frumbrot peningaþvættis. Með aukinni áherslu stjórnvalda síðustu ár á varnir gegn peningaþvætti og eftirlit með tilkynningarskyldum aðilum má við því búast að áfram haldi málum vegna gruns um skattaundanskot að fjölga.

9. Lokaorð

Með hér fyrirbyggjandi ársskýrslu hefur embætti skattrannsóknarstjóra tekið saman helstu verkefni, störf og tölfræði sem embættið og starfsmenn þess hafa unnið að á árinu 2020.

Reykjavík mars 2022.

Theodóra Emilsdóttir,
settur skattrannsóknarstjóri jan.- júní 2021.

Töfluskrá

Tafla 1. Uppruni nýrra mála á málaskrá hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins.....	5
Tafla 2. Uppruni fullbúinna skýrslna hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins.....	6
Tafla 3. Skipting skýrslna hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins eftir rekstrarformi	7
Tafla 4. Mál til meðferðar hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins	7
Tafla 5. Rannsóknir skattrannsóknarstjóra ríkisins á vanskilum á vörslufé	8
Tafla 6. Mál send ríkisskattstjóra til endurákvörðunar skattstofna.....	9
Tafla 7. Sektargerðir skattrannsóknarstjóra ríkisins	10
Tafla 8. Mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins til sektarmeðferðar hjá yfirskattanefnd.....	11
Tafla 9. Mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins til meðferðar hjá héraðssaksóknara	11
Tafla 10. Vinnustundir á mál sem lokið var við með skýrslu	12
Tafla 11. Hlutfallsleg skipting vinnustunda á verkþætti.....	12
Tafla 12. Niðurstöður tölulegra markmiða fyrir árið 2020.....	14